

Ministerialne Sesje Rady Państw Morza Bałtyckiego. Część II: 1999–2006

Kolejna Ministerialna Sesja RPMB odbyła się na zaproszenie ministra spraw zagranicznych Litwy, w Palandze w dniach 14–15 czerwca 1999 r. Uczestniczyli w niej – oprócz przedstawicieli państw członkowskich RPMB – minister spraw zagranicznych Ukrainy oraz przedstawiciele z Francji, Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych Ameryki¹. W Palandze Rada wyraziła swoje zadowolenie z rozwoju dobrych stosunków sąsiedzkich między ludźmi i krajami w regionie bałtyckim i zaznaczyła wartość budowania stabilności przez promowanie kontaktów *people-to-people*, współpracę ponadgraniczną i bezpieczeństwo cywilne. Zauważyła cenny wkład ministerialnych konferencji w tym

¹ Council of the Baltic Sea States – 8th Ministerial Session (Palanga, 14–15 June 1999) – Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/7lithuanian/dbaFile465.html. Rozszerzenie listy uczestników Ministerialnej Sesji Rady Państw Morza Bałtyckiego w Palandze jest trudne do wytłumaczenia. Udział w tym spotkaniu Francji, Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych może być tłumaczony chęcią rozszerzenia kontaktów międzynarodowych, ewentualnie innymi względami gospodarczymi. Znacznie trudniejszy do interpretacji jest udział Ukrainy. Nie można wykluczyć, że jej uczestnictwo wynikało z chęci zademonstrowania przez gospodarzy sesji bliskiej związków z państwami, które wchodziły kiedyś w skład ZSRR. Pamiętać należy, że Francja, Wielka Brytania, Stany Zjednoczone i Ukraina mają status obserwatora w Radzie Państw Morza Bałtyckiego. Zastanawiające jest, że w spotkaniu nie brali udziału inni obserwatorzy, a mianowicie przedstawiciele Holandii i Włoch. Jak już o tym była mowa wyżej członkami Rady Państw Morza Bałtyckiego są: Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Niemcy, Norwegia, Polska, Rosja i Szwecja, a od 1995 r. Islandia. Zob. J. Sobczak, *Ministerialne Sesje Rady Państw Morza Bałtyckiego (część I 1992–1998)*, „Studia Orientalne” 2012, nr 10, s. 60–62. Por. także D. Rossa-Kilian, *Wielostronna współpraca w regionie Morza Bałtyckiego na przełomie XX i XXI wieku*, Toruń 2009, s. 201–204.

kontekście, które odbyły się na rzecz środowiska, planowania przestrzennego, transportu, kultury, rynku pracy, młodzieży, handlu i przemysłu, małych i średnich przedsiębiorstw, energii i dzieci. Rada przyjęła również z zadowoleniem dynamiczny charakter i powiększające się możliwości wielostronnej współpracy regionalnej w obszarze Morza Bałtyckiego, które przyczyniają się do kontynuowania wzajemnych relacji między społeczeństwami krajów członkowskich, poszerzenia sieci kontaktów wokół Morza Bałtyckiego, rozwoju gospodarczego, społecznego i demokratycznego. Podkreśliła duże możliwości wzrostu regionu, który powinien być wykorzystany na rzecz ludzi w sposób społecznie i środowiskowo zrównoważony².

Ponadto Rada zaakcentowała związek trzech politycznych procesów UE z regionem Morza Bałtyckiego – rozszerzenie UE, wspólną strategię na rzecz Rosji i Wymiar Północny UE³. Ministrowie wskazali, że podobieństwo celów i bliskich powiązań między UE i krajami RPMB stwarza wyjątkowe możliwości dla Rady, by otrzymała wymierne korzyści w kluczowych sektorach gospodarki i życia społecznego. Rada powtórzyła swoją determinację, by zapewnić, iż rozszerzenie Unii Europejskiej ma pozytywne konsekwencje dla poziomu regionalnej współpracy i możliwości dwustronnych stosunków. Przyjęła wspólną strategię Unii Europej-

² Council of the Baltic Sea States – 8th Ministerial Session (Palanga, 14–15 June 1999) – Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/lithuanian/dbaFile465.html.

³ W przedmiocie polityki Federacji Rosyjskiej zob. H. Bukowiecka, *Polityka Federacji Rosyjskiej w regionie Morza Bałtyckiego*, Toruń 2012, szczególnie s. 86–113 i 202 i n. Pamiętać należy, że z inicjatywy Rosji w maju 1999 r., a więc bezpośrednio przed sesją, w Palandze zorganizowano spotkanie przedstawicieli państw nordyckich i bałtyckich, a głównym jego tematem była propozycja Borysa Jelcyna dotycząca utworzenia w rejonie bałtyckim obszaru zaufania, stabilności i dobrosąsiedztwa. Podkreślano także podczas tego spotkania, konieczność zwiększenia efektywności działań ugrupowań regionalnych, wymieniając obok Rady Państw Morza Bałtyckiego Euro-Arktyczną Radę Morza Barentsa i Radę Arktyczną. Zmierzać to miało do tworzenia Europy bez podziałów. Majowe spotkanie w Petersburgu miało – jak się wydaje – generalnie określić cele spotkania Ministerialnej sesji w Palandze. Rosja była zainteresowana instytucjami regionalnymi, widząc w nich jedną z podstaw budowy nowego modelu bezpieczeństwa międzynarodowego. Starła się wykorzystać Radę Państw Morza Bałtyckiego jako dodatkowe narzędzie w polityce wobec państw bałtyckich. Uważała, że pozwoli to jej na zdobycie poparcia rozwiniętych krajów nordyckich oraz umożliwi ochronę ludności rosyjskojęzycznej w państwach bałtyckich. Zob. *Встреча глав правительств стран-членов Совета государств Балтийского моря: выступление В.С. Черномырдина*, „Дипломатический вестник” 1996, № 8, с. 9; *Встреча глав правительств государств Балтийского моря: выступление В. С. Черномырдина*, „Дипломатический Вестник” 1998, № 2, с. 22–23.

skiej dotyczącą Rosji podjętą w Kolonii na Szczycie Europejskim i poparła główny jej cel – umocnienie strategicznego partnerstwa między Unią i Rosją w nowym stuleciu. Rada wyraziła także swoją gotowość do odgrywania czynnej roli we wprowadzeniu Wymiaru Północnego UE i przyczynianiu się do rozwoju praktycznej współpracy w kluczowych obszarach, takich jak: infrastruktura, handel i inwestycje, bezpieczeństwo nuklearne i energia, środowisko i współpraca graniczna, demokracja i rządy prawa, edukacja i rozwój zasobów ludzkich, publiczna służba zdrowia i administracja społeczna. Zgodnie uznała, że Wymiar Północny jest przydatną strukturą sprzyjania jedności między wieloma istotnymi instrumentami i programami UE. W tym kontekście zauważyła konieczność lepszej koordynacji wysiłków podejmowanych przez UE i kraje RPMB, by realizować konkretne projekty w ramach istniejących podstaw prawnych i budżetowych⁴.

W dziedzinie współpracy gospodarczej ministrowie zaznaczyli, że uwaga powinna być skupiona na dalszym usuwaniu barier w handlu zagranicznym i inwestycjach. Pod względem wymiany handlowej Rada naświetliła trwające działania na rzecz ustawodawstwa handlowego, certyfikatów i witryn internetowych poświęconych informacjom handlowym. Jednocześnie wystosowano zaproszenie do uczestników spotkania na III Bałtycki Kongresu Służb Celnych w Gdańsku we wrześniu 1999 r., by wspólnie przyczynić się do poprawy warunków przewozu dóbr i handlu na przejściach granicznych. Poza tym Rada przyjęła wyniki spotkania ministrów ds. handlu i przemysłu, które odbyło się w Wilnie w lipcu 1998 r. i poparła ich zalecenia, by promować małe i średnie przedsiębiorstwa na międzynarodowych konkursach i podnieść ich finansowanie. Rada nakłoniła Komitet Wysokich Funkcjonariuszy, by kontynuował rekomendacje i podkreśliła, że kontynuowanie nacisku na tworzenie przychylnych warunków dla funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw jest ważnym wkładem na rzecz wzrostu gospodarczego i stabilności regionu⁵.

Podczas VIII Ministerialnej Sesji, ministrowie spraw zagranicznych RPMB podkreślili znaczenie turystyki w kontekście zrównoważonego rozwoju w regionie i przyjęli Program Rozwoju Turystyki i Współpracy dla regionu Morza Bałtyckiego przedstawiony przez Bałtycką Komisję Turystyki. Poza tym przyjęli

⁴ Council of the Baltic Sea States – 8th Ministerial Session (Palanga, 14-15 June 1999) – Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/7lithuanian/dbaFile465.html.

⁵ Ibidem.

również wyniki spotkania ministrów ds. energii, które odbyło się w Stavanger na przełomie listopada i grudnia 1998 r., potwierdziły zobowiązanie o współpracy na rzecz stworzenia skutecznego i bardziej zintegrowanego regionalnego systemu energetycznego, opartego na kryteriach zrównoważonego rozwoju. Ministrowie zgodzili się, że stałe i trwałe dostawy energii mają zasadnicze znaczenie dla wzrostu gospodarczego i długoterminowej regionalnej stabilności i dlatego przyjęli program roboczy współpracy energetycznej w regionie bałtyckim w 1999 r. oraz wyrazili oczekiwanie na spotkanie ministrów ds. energii w Helsinkach w październiku 1999 r., które będzie kontynuacją współpracy w tym obszarze. Przedstawiciele Rady zaznaczyli również znaczenie umacniania środków na szczeblu krajowym i poprawy międzynarodowej współpracy na rzecz bezpieczeństwa nuklearnego i zarządzania odpadami radioaktywnymi. Rada nakłoniła państwa członkowskie, by sfinalizowały działania na rzecz umowy o szybkiej wymianie kontrolnych danych radiacyjnych i innych informacji o radiologicznych lub nuklearnych nagłych wypadkach⁶.

W czasie spotkania w Palandze, Rada poinformowała o znaczącym postępie osiągniętym w rozwoju zintegrowanego systemu transportu w regionie⁷. Jako że dalszy wzrost handlu w regionie bałtyckim jest spodziewany zarówno jeśli chodzi o rozmiary, jak i wartość, Rada podkreśliła, że wymagane są znaczące inwestycje w infrastrukturę transportową i jej utrzymanie. W tym kontekście Rada odnotowała wkład państw członkowskich RPMB w rozwój transportowych korytarzy paneuropejskich i wspólnej oceny potrzeb infrastruktury transportu oraz w sfinalizowanie wspólnego projektu transportu między Bałtyk 21 i HEL-

⁶ Ibidem.

⁷ W kwestii tej zob. *Strategia dla Rosji tezy Rady ds. Polityki Zagranicznej i Obrony* opublikowane w *Nezavisimaja Gazeta* 19 sierpnia 1992 r., „Eurazja” 1994, nr 5/6, s. 33–34; A. Brodin, *Baltic Sea Ports and Russian Foreign Trade: Studies in Economic and Political Geography of Transition*, Göteborg: Departament on Human and Economic Geography – University of Göteborg 2003, s. 23. T. Komornicki, *Handel zagraniczny a układ międzynarodowych korytarzy transportowych na obszarze Euroregionu Bug*, [w:] *Zagadnienia gospodarcze*, red. A. Miszczuk, seria „Euroregion Bug”, t. 13, Politechnika Lubelska, Lublin 1997; idem, *Transgraniczne powiązania transportowe jako przesłanka delimitacji potencjalnego Euroregionu Bug*, [w:] *Zagadnienia wielokryterialnej delimitacji euroregionu na pograniczu polsko-białorusko-ukraińskim*, red. A. Miszczuk, seria „Euroregion Bug”, t. 9, Lublin 1997; J. Laurila, *Determinants of Transit Transporters between the European Union and Russia*, BOFIT Online, 2002, no. 1, Helsinki: Bank of Finland, Institute for Economies in Transition 2002, s. 36.

COM PITF – „Podejmowanie decyzji inwestycyjnych w sektorze transportu w regionie Morza Bałtyckiego”⁸.

W dziedzinie rozwoju instytucji demokratycznych, promowania praw człowieka i rządów prawa ministrowie wskazali potrzebę bliskiej współpracy z różnymi międzynarodowymi organizacjami, szczególnie z Radą Europy, OSCE i UE⁹. Przyjęli z zadowoleniem fakt, że wszystkie państwa członkowskie wyznaczyły stanowisko krajowego rzecznika praw obywatelskich lub instytucji pokrewnej oraz podjęły inicjatywę Komisarza RPMB ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka o rozpoczęciu programu na rzecz wzmocnienia procesów demokratycznych w regionie bałtyckim, który kładzie szczególny nacisk na dobry

⁸ Council of the Baltic Sea States – 8th Ministerial Session (Palanga, 14–15 June 1999) – Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/7lithuanian/dbaFile465.html.

⁹ Federacja Rosyjska podjęła szeroko zakrojone działania zmierzające do ukształtowania obrazu państw łamiących prawa człowieka, starając się wskazywać, iż ludność rosyjska i rosyjskojęzyczna jest poważnie dyskryminowana w niektórych państwach bałtyckich. Wskazywano, że takie państwa, jak Łotwa i Estonia nie spełniają standardów zachodnioeuropejskich, podnosząc, że wraz z przyjęciem państw europejskich do Unii organizacja ta weźmie na siebie odpowiedzialność za sytuację mniejszości narodowych w tych państwach. Warto przypomnieć, że w 1999 r. Rosja, obawiając się ze strony Unii Europejskiej krytyki swoich działań w Czeczeni wezwała Unię do wstrzymania rozmów o członkostwo z Łotwą. V. Morozov, *The Baltic States in Russian Foreign Policy Discourse: Can Russia Become a Baltic Country?*, [w:] *Post-Cold War Identity Politics: northern and Baltic Experiences*, red. M. Lehti, D.J. Smith, London 2003, s. 227–228. Zob. także *Mniejszość rosyjska na Łotwie skarży się na dyskryminacyjną politykę władz*, „BEST OSW”, 18 lutego 2009, nr , s. 4; A. Gubrynowicz, *Łotwa*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 1997/1998, s. 122–123; *Россия-Эстония из пресс-конференции В. И. Чуркина (23 июня)*, „Дипломатический вестник” 1993, № 13/14, s. 18. Już w marcu 1993 r. podczas II Sesji Ministerialnej Rada zaaprobowowała powołanie Komisarza ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości narodowych. *Основные направления государственной политики Российской Федерации в отношении соотечественников, проживающих за рубежом*, „Дипломатический Вестник” 1994, № 19/20, s. 40. Miało to budować pozytywny obraz Rosji jako państwa kierującego się europejskim wartościami i wykorzystującego europejskie mechanizmy w przeciwieństwie do byłych radzieckich państw bałtyckich. *Выступление А. В. Козырева на открытии хельсинской встречи ОБСЕ*, „Дипломатический Вестник” 1992, № 7, s. 30; V. Morozov, *The Baltic States and Russia in the New Europe: A Neo-Gramscian Perspective on the Global and the Local*, [w:] *The Baltic States and their Region: New Europe Or Old?*, red. D.J. Smith, Amsterdam 2005, s. 279. Mandat Komisarza wygasł w grudniu 2003 r. Urząd ten nie spełnił oczekiwań Rosji, a zadania, które miał wykonywać, w dużej mierze przejęła stała grupa robocza ds. wspierania instytucji demokratycznych. *Ответы официального представления МИД России на вопросы российских СМИ в связи с сессией Совета государств Балтийского моря (10 июня)*, „Дипломатический Вестник” 2003, № 7 (źródło: www.mid.ru/dip_vest.nsf, maj 2010).

proces stanowienia prawa. Ministrowie zaakceptowali też zamiar Komisarza, by ocenić sytuację i rozwój lokalnej demokracji w regionie¹⁰.

Ponadto przedstawiciele Rady przyjęli zwiększoną współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa cywilnego i odnotowali pozytywne wyniki różnych spotkań ekspertów w tej dziedzinie. Podkreślili znaczenie poprawy bezpieczeństwa, wymiany informacji i wspólnych projektów jako ważnych środków dzielenia się wiedzą technologiczną i kosztami związanymi z rozwojem nowych technologii oraz wskazali możliwość osiągnięcia efektu spójności w tworzeniu wspólnych zasobów na rzecz akcji ratowniczych i nadzoru. Rada wyraziła również swoje uznanie dla działań podejmowanych przez Oddział Specjalny ds. Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej w regionie bałtyckim. Ustaliła, że działania te wymagały zaangażowania policji, służb granicznych i celnych oraz straży przybrzeżnej na rzecz wypracowania wspólnego i multidyscyplinarnego podejścia. Zaakceptowała utworzenie specjalnych ośrodków łączności, działających 24 godziny na dobę i założenie systemu łączności Baltcom, który spowodował wzrost wymiany informacji między podmiotami egzekwowania prawa w regionie¹¹.

Podczas Ministerialnej Sesji w Palandze, ministrowie spraw zagranicznych przyjęli raporty ze spotkań i seminariów zorganizowanych na rzecz zwiększania świadomości i promowania regionalnej współpracy w zakresie zwalczania komercyjnego seksualnego wykorzystywania dzieci. Uznali z zadowoleniem zwiększone zainteresowanie ochroną dzieci i poparli nasilenie wymiany doświadczeń w tej dziedzinie. Zaakceptowali propozycję (Norwegii i Szwecji) utworzenia sieci techniki informacyjnej w celu ułatwienia bliższych kontaktów między wszystkimi zainteresowanymi stronami pracującymi nad kwestiami związanymi z ochroną dzieci.

¹⁰ Council of the Baltic Sea States – 8th Ministerial Session (Palanga, 14-15 June 1999) – Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/7lithuanian/dbaFile465.html.

¹¹ Ministrowie podkreślili też znaczenie wspólnych obowiązujących środków, z powodzeniem stosowanych w takich dziedzinach, jak: narkotyki, nielegalna migracja, kradzież samochodów i bardzo cennych przedmiotów oraz pranie brudnych pieniędzy. Odnotowali prace Oddziału Specjalnego w kwestiach należących do współpracy sądowej, specjalne badania i szkolenia w zakresie dziedzin ochrony świadka, regularne spotkania prokuratorów generalnych, fachową współpracę i pomoc, nowe modele wymiany informacji, seminaria oraz współdziałanie między podmiotami administracji podatkowej w regionie. Council of the Baltic Sea States – 8th Ministerial Session (Palanga, 14–15 June 1999) – Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/7lithuanian/dbaFile465.html.

Ministrowie przyjęli również raport o postępach we wprowadzaniu wspólnego programu działania Bałtyk 21 i zachęcili do dalszych prac mających na celu realizowanie zobowiązań i zrównoważonego rozwoju. Ponadto podkreślili szczególne znaczenie opracowania i wprowadzenia strategii i wytycznych o działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju wewnątrz sektora publicznego i prywatnego, harmonizacji ustawodawstwa i wykorzystania narzędzi polityki gospodarczej. Rada przyjęła też przegląd struktur, procedur i programów HELCOM w celu zwiększenia możliwości reagowania na wyzwania środowiska morskiego, potwierdziła główną rolę HELCOM w ochronie środowiska w regionie oraz zaznaczyła wagę poprawy współpracy na rzecz środowiska morskiego między organizacjami międzynarodowymi w regionie Morza Bałtyckiego¹².

Jednym z tematów spotkania była współpraca na rzecz młodzieży. W tym zakresie ministrowie szczególnie mocno zaakcentowali promowanie partnerstwa *people-to-people* oraz przyjęli konkluzje konferencji ministrów ds. młodzieży, która odbyła się w Visby w 1998 r., a także utworzenie Sekretariatu Młodzieży Morza Bałtyckiego w Kiel w marcu 1999 r. Podczas Sesji omówiono również szybki rozwój współpracy granicznej między lokalnymi i regionalnymi władzami, firmami i instytucjami w strukturze euroregionów, programów INTERREG UE, PHARE i TACIS oraz współpracy dwustronnej. Doceniono udział w tym rozwoju Rady Europy i zaaprobowano przyjęcie przez Radę UE wytycznych o wprowadzeniu Wymiaru Północnego dla polityki UE, w szczególności pod względem poprawy koordynacji tych programów unijnych¹³. Poza tym podkreślono znaczenie centralnego działania, by ułatwić zdecentralizowaną współpracę oraz szczególną potrzebę kontynuowania rozwoju lokalnych i regionalnych samorządów¹⁴.

Rada zauważyła również, że wymogi wizowe między większością państw Unii Europejskiej i trzema państwami bałtyckimi zostały zniesione i że, została podpisana umowa o stowarzyszeniu Norwegii i Islandii ze współpracą Schengen. Rada od-

¹² Council of the Baltic Sea States – 8th Ministerial Session (Palanga, 14-15 June 1999) – Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/7lithuanian/dbaFile465.html.

¹³ Postulowano powołanie międzynarodowego funduszy gwarancyjnego, zapewniającego bezpieczeństwo inwestycji w regionie Morza Bałtyckiego. IV сессия Совета государств Балтийского моря, „Дипломатический Вестник” 1995, № 6, с. 31.

¹⁴ Council of the Baltic Sea States – 8th Ministerial Session (Palanga, 14-15 June 1999) – Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/7lithuanian/dbaFile465.html.

notowała ostatnie badania przeprowadzone przez Komisarza RPMB o warunkach podróżowania między granicami krajów członkowskich RPMB. Zwróciła również uwagę na potrzebę zbadania możliwych skutków rozszerzenia UE z uwzględnieniem warunków podróżowania w regionie bałtyckim oraz poparła powołanie bliższych kontaktów między Komisarzem RPMB, Sekretariatem RPMB, Radą Europy i przedstawicielami UE na rzecz dalszych badań w tej kwestii¹⁵.

Na zakończenie Ministerialnej Sesji w Palandze ministrowie spraw zagranicznych przyjęli z zadowoleniem narastające zaangażowanie regionów z obszaru Morza Bałtyckiego w działania RPMB związane ze współpracą gospodarczą, wspieraniem inwestycji, szkoleniem w zakresie administracji publicznej i ochroną środowiska, bezpieczeństwem cywilnym, energią i infrastrukturą. Zgodnie stwierdzili, że istnieje konieczność kontynuowania i rozbudowywania tej współpracy, a w kontekście rozszerzenia UE podkreślili znaczenie poprawy różnych prac i kontaktów *people-to-people* w obwodzie kaliningradzkim i innych regionach Rosji. Podsumowując to spotkanie, Rada wskazała, że jej długoterminowym celem jest zawarcie bliższych instytucjonalnych stosunków o współpracy z organizacjami parlamentarnymi, subregionalnymi i wielostronnymi działającymi w bałtyckim obszarze morskim¹⁶.

Podczas norweskiego przewodnictwa w RPMB Ministerialna Sesja ministrów spraw zagranicznych odbyła się w Bergen w dniach 21–22 czerwca 2000 r. W czasie Sesji Rada poinformowała, że od czasu ostatniego ministerialnego spotkania RPMB kilka ważnych wydarzeń ustanowiło program regionalnej współpracy bałtyckiej w nowym tysiącleciu. W szczególności był to III Szczyt Państw Morza Bałtyckiego w Kolding i ministerialne spotkania w dziedzinach kultury, energii, handlu, gospodarki i edukacji, mające na celu ukierunkowanie programu współpracy. Rada wyraziła chęć koordynacji międzyrządowej regionalnej współpracy między krajami członkowskimi RPMB i spełniania funkcji punktu centralnego informacji, aby unikać powielania wysiłków i w sposób najlepszy z możliwych wykorzystywać zasoby regionu.

Na spotkaniu w Bergen ministrowie przyjęli wnioski Szczytu w Kolding i wyraźnie zgodzili się na ustanowienie konkretnych środków, by dalej poprawiać warunki dla handlu i inwestycji, promować rozwój regionalny technologii in-

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem.

formacyjnych, rozwijać współpracę regionalną na rzecz kwestii energetycznych, wspierać Oddział Specjalny ds. Zdrowia, wspólne podejście do środowiska regionalnego i kwestii klimatu, promować dialog o kwestiach związanych z rynkiem pracy, tworzyć skoordynowane podejście do kwestii ochrony dzieci i promować kontakty *people-to-people* w regionie¹⁷.

Ponadto Rada przyjęła Plan Działania Wymiaru Północnego i potwierdziła swój zamiar, by odgrywać czynną rolę w jego dalszym rozwoju i wprowadzeniu w kluczowych obszarach. Zaznaczyła, iż RPMB jest aktywnie zaangażowana we współpracę regionalną w kilku dziedzinach uwzględnionych w Planie Działania oraz że jest gotowa, by wystąpić z konkretnymi propozycjami jego rozwinięcia. Poza tym Rada wyraziła gotowość swoich organów roboczych do koordynacji prac i przekazania instrumentów do wprowadzenia i skonkretyzowania elementów Planu Działania w dziedzinach takich jak zdrowie, technologie informacyjne, energia, handel i inwestycje, środowisko i walka z przestępczością zorganizowaną. Rada przyjęła również raport roczny Komisarza RPMB i zdecydowała o przedłużeniu jego mandatu do 30 września 2003 r. Zaakceptowała też raport roczny z funkcjonowania projektu EuroFaculty i wyraziła pełną akceptację dla rozpoczęcia projektu EuroFaculty Kaliningrad na rzecz wspierania wydziałów ekonomii i prawa na Uniwersytecie obwodu kaliningradzkiego z dniem 1 września 2000 r. Na spotkaniu w Bergen ministrowie potwierdzili swoje polityczne zaangażowanie w kierowanie społeczeństwem na drodze do zrównoważonego rozwoju, podkreślili jednocześnie skomplikowany charakter tego procesu i wyrazili swoje zadowolenie z postępów w realizacji programu Bałtyk 21. Wezwali do promowania kontaktów *people-to-people* w obrębie regionu i czynienia postępów we współpracy między regionami.

Kończąc Ministerialną Sesję w Bergen, Rada zaakceptowała duńską propozycję ustanowienia ułatwień w finansowaniu współpracy regionalnej i lokalnej w regionie bałtyckim jako uzupełnienie istniejących mechanizmów krajowych i unijnych. Dostrzegła też konieczność poprawy sprawności i koordynacji współpracy bałtyckiej i podjęła decyzję, by w pełni wprowadzić w życie zalecenia III Szczytu Państw Morza Bałtyckiego o nowej strukturze i metodach działania RPMB. Zaleciła CSO, by podjął wszystkie konieczne kroki w tym zakresie¹⁸.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Ibidem.

X Ministerialna Sesja RPMB odbyła się na zaproszenie ministra spraw zagranicznych Niemiec w Hamburgu 7 czerwca 2001 r. i zgromadziła ministrów spraw zagranicznych ze wszystkich państw członkowskich RPMB¹⁹. W czasie tego spotkania, ministrowie podkreślili, że zgodnie z rekomendacjami i decyzjami podjętymi na Szczycie w Kolding i IX Ministerialną Sesją RPMB w Bergen RPMB ma obecnie kluczową pozycję w koordynacji całej regionalnej międzyrządowej, wielostronnej współpracy między jej członkami. Ustali, iż współpraca w strukturze RPMB będzie uzupełnieniem dwustronnych stosunków między państwami regionu i Unią Europejską oraz że stosunki z UE nabrały rozpędu i powinny być dalej rozwijane na wszystkich poziomach działalności RPMB. Stwierdzili również, że postęp w kierunku początkowych i ogólnych celów RPMB, wyrażony w dokumentach i planach działania, został osiągnięty w minionych latach, ale współpraca ponadgraniczna, promowanie praw człowieka i politycznych wolności, wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój lokalnej demokracji i zasobów ludzkich w regionie, ochrona środowiska oraz dalsza współpraca gospodarcza nadal wymagają szczególnej uwagi.

Podczas spotkania w Hamburgu przedstawiciele Rady zauważyli, że RPMB stała się istotnym czynnikiem w inicjatywie Północnego Wymiaru jako uczestnik regionalnej polityki oraz potwierdzili swój zamiar odgrywania czynnej roli w dalszym rozwoju i wprowadzeniu tej inicjatywy. Zgodnie stwierdzili, że aktywny udział Komisji Europejskiej w działaniach Rady ma duże znaczenie, a organy robocze RPMB przyczynią się za pomocą swoich zasobów i przeprowadzanych badań do prac na rzecz wdrażania konkretnych rezultatów w ramach Planu Działania Wymiaru Północnego. Powtórzyli, że czynny udział organizacji regionalnych jest decydujący dla osiągnięcia celów Wymiaru Północnego i wyrazili wdzięczność za trwającą pracę nad poprawą koordynacji działań w ramach RPMB i innych regionalnych organów. Ustalili, iż lepsza koordynacja jest potrzebna, żeby wyjaśnić ich odpowiednie role i unikać powielania wysiłków, a wysiłki na rzecz usprawnienia i realizacji działań tych organów mogą przyczynić się do większej wydajności i efektywności Wymiaru Północnego. Zaznaczyli, że „Lista Priorytetów i Projektów” przedstawiona przez RPMB na podstawie wkładu różnych organizacji na poziomie państwowym i regionalnym, stano-

¹⁹ 2001 CBSS 10th Ministerial Session – Hamburg Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/9german/communiqu/.

wi ważną podstawę do dalszej identyfikacji priorytetów i projektów Wymiaru Północnego i może być używana w związku z kontrolą postępu osiągniętego we wprowadzaniu regionalnych projektów w ramach Wymiaru Północnego²⁰.

Na Ministerialnej Sesji w Hamburgu stwierdzono, że popieranie programów i ułatwienia w finansowaniu w regionie wymagają szczególnej uwagi. Rada odnotowała, że Komisja Europejska pracuje nad poprawą koordynacji instrumentów finansowych z UE – INTERREG i PHARE CBC (Region Morza Bałtyckiego) oraz INTERREG i TACIS – na rzecz promowania rozwoju regionalnego. Wskazała, że „Przewodnik połączenia funduszy INTERREG i TACIS” wydany przez Komisję jest pierwszym krokiem w tym zakresie, a sukces Planu Działania Wymiaru Północnego zależy głównie od odpowiednich instrumentów finansowania. Rada odnotowała wysiłki międzynarodowych instytucji finansowych i Komisji Europejskiej, by uzgodnić programy finansowania mające na celu stworzenie Partnerstwa Współpracy na rzecz Środowiska Wymiaru Północnego. Przyjęła także z zadowoleniem propozycję CSO dotyczącą porozumienia w sprawie utworzenia funduszu na rzecz rozwoju lokalnego w regionie bałtyckim i poinformowała, że kiedy dobrowolne wpłaty na konto projektu osiągną co najmniej 3 mln euro, umowa zostanie otwarta do podpisu²¹.

Podczas spotkania w Hamburgu Rada odnotowała także postępy w pracach RPMB na rzecz realizacji celów Planu Działania uzgodnionego przez ministrów ds. handlu i gospodarki w Bergen w lutym 2000 r. Wezwała do usuwania przeszkód w handlu i inwestycjach i przyjęła inicjatywę przewodnictwa niemieckie-

²⁰ Ibidem.

²¹ Uczestnicy Sesji poinformowali również, iż RPMB promuje szeroki udział społeczeństwa obywatelskiego w wysiłkach na rzecz rozwoju regionalnego i odnotowali zwoływanie I Forum Organizacji Pozarządowych Morza Bałtyckiego w Lübeck w maju 2001 r. Wyznaczyli wdzięczność za inicjatywę niemieckiego przewodnictwa, by popierać organizacje pozarządowe w Północno-Wschodniej Europie w rozwijaniu wspólnych celów i działalności oraz w budowaniu sieci porozumienia w regionie. Rozpoznali konieczność udziału społeczeństwa obywatelskiego we wspólnych wysiłkach na rzecz osiągania wszystkich uzgodnionych celów w regionie bałtyckim i wskazali, iż plany mocniejszego udziału społeczeństwa obywatelskiego w powodzeniu Wymiaru Północnego powinny zostać rozwinięte. Ministrowie przyjęli wnioski podjęte podczas I Forum NGO Morza Bałtyckiego i zalecili, by CSO przeanalizował te propozycje. Podkreślili chęć nawiązania dalszej współpracy z organizacjami pozarządowymi za pośrednictwem organów RPMB, w szczególności Grupy Roboczej ds. Instytucji Demokratycznych. 2001 CBSS 10th Ministerial Session – Hamburg Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/9german/communiqu/.

go, by zorganizować konferencję pod hasłem „Popieranie Współpracy Gospodarczej w Regionie Morza Bałtyckiego”. Zaleciła odpowiednim organom RPMB przeanalizowanie wniosków z tej konferencji dotyczących IT, energii, środowiska i kwestii finansowania oraz rozważenie ich w przyszłych działaniach. Poza tym Rada rozpoznała, że intensywna współpraca energetyczna w regionie bałtyckim ma zasadnicze znaczenie dla promowania integracji i otwierania regionalnych rynków energetycznych, ochrony dostaw energii, zrównoważonej gospodarki, rozwoju przemysłu oraz dla sprostania wyzwaniom środowiskowym.

W świetle decyzji podjętych na Szczycie w Kolding, mających na celu wzmocnienie pozycji sektora IT w regionie, Rada przyjęła inicjatywę Komisji Europejskiej i RPMB, by rozwinąć eWymiar Północny. Przyjęła z zadowoleniem gotowość Estonii, Łotwy i Komisji Europejskiej, we współpracy z zainteresowanymi krajami i innymi organami w regionie, by przygotować konkretne propozycje Planu Działania eWymiaru Północnego. Wyraziła nadzieję, że ten znaczny postęp zostanie osiągnięty na spotkaniu premierów i ministrów odpowiedzialnych za technologie komunikacyjne i informacyjne w Rydze 28 września 2001 r.²²

W czasie X Ministerialnej Sesji Rada podkreśliła, że rozwój zasobów ludzkich i umiejętność podejmowania i wdrażania z powodzeniem innowacji są decydujące dla konkurencyjności regionu bałtyckiego. Kluczem do postępu są – jak stwierdziła – struktury oświatowe i naukowe, które promują dostępność, dalszy rozwój i wiedzę. Rada odnotowała propozycje przedstawione podczas spotkania ekspertów poświęconego społeczeństwu opartemu na wiedzy (Berlin, 4–5 maja) i wyraziła zainteresowanie, by zwiększyć mobilność studentów i kompatybilność programów nauczania. Poprosiła, aby kolejne przewodnictwo w RPMB dokonało analizy wniosków ze spotkania i podjęło działania w celu rozwijania społeczeństwa opartego na wiedzy jako znaku firmowego regionu Morza Bałtyckiego. Rada zasugerowała, by Kongres Rektorów Uniwersytetów Bałtyckich podjął sprawne działania odnośnie przedstawionych propozycji i aby ministrowie ds. edukacji włączyli tę kwestię jako zagadnienie nadchodzącego spotkania o Agendzie 21 dla edukacji o zrównoważonym rozwoju w regionie²³.

²² 2001 CBSS 10th Ministerial Session – Hamburg Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/9german/communiqu/.

²³ Ibidem.

Wobec zwiększającego się zagęszczenia transportu morskiego na Morzu Bałtyckim, Rada podkreśliła wielkie znaczenie zapobiegania katastrofom statków i ich poważnym konsekwencjom dla człowieka i biosfery. Wyraziła swoje poparcie redukcji ujemnych wpływów na środowisko morskie i przedstawiła pogląd, że regulacje związane z transportem morskim powinny być ustanowione na podstawach globalnych²⁴. Uznając szczególną ekologiczną wrażliwość obszaru Morza Bałtyckiego, zaznaczyła, iż regionalne działania powinny także sprostać specyficznym wymaganiom regionu. Wyraziła świadomość działalności różnych międzynarodowych forów, takich jak Międzynarodowa Organizacja Morska (IMO), UE, HELCOM i Bałtyk 21 w kwestiach bezpieczeństwa transportu morskiego i problemach związanych ze środowiskiem morskim²⁵. Rada wezwała również, by poprawić powiązania między odpowiednimi podmiotami i w pewnych wypadkach nasilić prace. Poza tym nakłoniła odpowiednich ministrów, by poparli szybkie powołanie i wdrożenie ambitnych rozwiązań i działań, mając na uwadze zapewnienie bezpiecznego transportu morskiego i utrzymanie bardzo dobrego stanu środowiska morskiego²⁶.

W czasie Ministerialnej Sesji w Hamburgu ministrowie spraw zagranicznych omówili badania prowadzone nad zarządzaniem bezpieczeństwem w sytuacjach zagrożenia, zlecone przez przewodnictwo niemieckie i zgodne z zaleceniem RPMB wysuniętym na spotkaniu dyrektorów programowych w Berlinie w styczniu 2001 r. Odnotowali pozytywne wpływy działania RPMB w dziedzinie bezpieczeństwa cywilnego i w tym zakresie poparli propozycje przedstawione na konferencji ekspertów RPMB ds. bezpieczeństwa cywilnego (Warszawa) oraz zgodnie stwierdzili, że Polska będzie pełnić funkcję kraju przewodzącego

²⁴ W kwestii oczekiwań Rosji w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej w regionach północno – zachodnich zob. J. M. Godzimirski, *Russian Security Policy Objectives in the Baltic SEA and the Barents Area*, Oslo 1998, s. 13.

²⁵ 2001 CBSS 10th Ministerial Session – Hamburg Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/9german/communiqu/.

²⁶ Ponadto uczestnicy Sesji zgodnie powtórzyli, iż Agenda 21 dla regionu Morza Bałtyckiego (Bałtyk 21) pełni kluczową rolę w regionalnych działaniach na rzecz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Dlatego przyjęli z zadowoleniem znaczące postępy i podkreślili odpowiedzialność sektorów za realizację odpowiednich programów działania w sposób otwarty i przejrzysty. Polecili też, aby sektory zabezpieczyły i udostępniły niezbędne dla realizowania programów działania zasoby finansowe i ludzkie. 2001 CBSS 10th Ministerial Session – Hamburg Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/9german/communiqu/.

we wspomnianej dziedzinie. Poza tym wyrazili swoje poparcie dla inicjatywy za-początkowania pięcioletniego projektu pilotażowego Euro-Bałtyk, jako parasola regionalnej i ponadgranicznej współpracy w dziedzinie ochrony cywilnej.

Podsumowując coroczne spotkanie ministerialne w Hamburgu, jego uczestnicy docenili, że inicjatywa RPMB, by doskonalić koordynację z innymi regionalnymi i lokalnymi instytucjami w Europie Północnej, została przyjęta przez inne podmioty działające w regionie. Polecili, by stale doskonalić nieformalną koordynację na podstawie wspólnie przyjętych wskazówek. W tym kontekście wskazali na postępy w zmianach wewnętrznej struktury i metod funkcjonowania RPMB²⁷.

Kolejne ministerialne spotkanie przedstawicieli RPMB miało miejsce w Svetlogorsku w 2002 r. i było upamiętnieniem 10. rocznicy utworzenia Rady. Ministrowie spraw zagranicznych przypomnieli, że powodowani chęcią poprawy stabilności i dobrobytu w regionie Morza Bałtyckiego, za pomocą wzmocnionej współpracy na zasadzie równości i braku dyskryminacji, przyjęli w marcu 1992 r. Deklarację Kopenhaską i utworzyli Radę Państw Morza Bałtyckiego²⁸. Podkreślili, że czas pokazał, iż ten wybór był dobrym sposobem, by zabezpieczyć, w ścisłej współpracy z rozszerzającą się Unią Europejską zrównoważony rozwój regionu w erze historycznych przemian na arenie europejskiej i międzynarodowej. Wskazali, że dzielenie odpowiedzialności za przyszłość regionu Morza Bałtyckiego pozwoliło państwom regionu rozwinąć bezprecedensową wielostronną współpracę, obejmującą szeroki zakres stosunków międzyrządowych, m.in. instytucje demokratyczne, prawa człowieka, zrównoważony rozwój, energię, środowisko, bezpieczeństwo radiacyjne, handel, gospodarkę, planowanie przestrzenne, transport, technologie informacyjne i komunikacyjne, bezpieczeństwo cywilne, kwestie związane z młodzieżą, kulturę, ochronę dzieci i walkę z przestępczością zorganizowaną i chorobami zakaźnymi. Zaznaczyli, iż działalność RPMB stwarza bliższe powiązania między wieloma regionami państw członkowskich i sprzyja ponadgranicznej współpracy w regionie bałtyckim, regionach północno-zachodnich oraz z obwodem kaliningradzkim²⁹.

²⁷ 2001 CBSS 10th Ministerial Session – Hamburg Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/9german/communiqu/

²⁸ 2002 CBSS 11th Ministerial Session – Svetlogorsk Declaration – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/10russian/dbaFile779.html

²⁹ 2002 CBSS 11th Ministerial Session – Svetlogorsk Declaration – www.cbss.st/

Uczestnicy Ministerialnej Sesji w Svetlogorsku zgodnie stwierdzili, że regionalna współpraca stała się czynnikiem przyczyniającym się do zrównoważonego rozwoju państw Morza Bałtyckiego i lepszego funkcjonowania instytucji demokratycznych oraz skutecznego promowania praw człowieka, w tym kwestii równouprawnienia płci, praw dziecka i praw osób będących członkami mniejszości narodowych. Przypomnieli, że dotychczasowe szczyty państw Morza Bałtyckiego dostarczyły mocnych, ogólnych, politycznych wskazówek i bodźców do regionalnej współpracy, a dzięki ministerialnym spotkaniom w wielu dziedzinach powołano odpowiednie grupy robocze. Wskazali, że aby promować i utrwać rozwój demokratyczny w państwach członkowskich, został powołany niezależny Komisarz RPMB, a w celu zwalczania przestępczości zorganizowanej i kontroli chorób zakaźnych – Oddziały Specjalne Wysokiego Szczebla. Przypomnieli również, iż specjalne programy zostały stworzone na rzecz edukacji wyższej (EuroFaculty), energii (Regionalna Współpraca Energetyczna Morza Bałtyckiego) i zrównoważonego rozwoju (Agenda 21 dla regionu Morza Bałtyckiego – Bałtyk 21)³⁰. Ministrowie spraw zagranicznych poinformowali też, że współpraca parlamentarna została zapoczątkowana w ramach corocznych konferencji organizowanych przez członków krajowych i regionalnych parlamentów Morza Bałtyckiego w ramach Bałtyckiego Kongresu Parlamentarnego (BSPC). Zaznaczyli, że municypalne i regionalne władze ustanowiły instytucje służące rozwojowi lokalnej demokracji, kontaktom *people-to-people* i ponadgranicznej współpracy w szerokim tego słowa znaczeniu: np. Unia Miast Bałtyckich, Subregionalna Współpraca Państw Morza Bałtyckiego i kilka euroregionów. Mocno podkreślili, iż 10. rocznica założenia RPMB jest nie tylko punktem orientacyjnym, ale też punktem wyjścia dla osiągnięcia nowych celów³¹.

documents/cbsspresidencies/10russian/dbaFile779.html. Przewodząc pracom RPMB, Federacja Rosyjska starała się zwrócić uwagę Unii na istotne dla obwodu kaliningradzkiego kwestie, w szczególności problem wiz, tranzyt osób i towarów, przesyłanie energii i rybołówstwo. Zob. *Министерская сессия СГБМ: выступление И. С. Иванова в ходе утреннего пленарного заседания*, „Дипломатический Вестник” 2001, № 7, с. 12; IV встреча глав правительств государств Балтийского моря: заключительное слово В. В. Путина на открытии встречи, „Дипломатический Вестник” 2002, № 7, с. 31–32.

³⁰ 2002 CBSS 11th Ministerial Session – Svetlogorsk Declaration – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/10russian/dbaFile779.html.

³¹ Ibidem.

Członkowie Rady wyrazili wiarę, że współpraca w ramach RPMB będzie sprzyjać urozmaiceniu i wzmocnieniu, stając się stałym politycznym i ekonomicznym czynnikiem w Europie Północnej, a przez przystosowywanie się do zmieniających się okoliczności, podejmowanie kwestii wspólnego interesu i dążenie do konkretnych rezultatów, RPMB będzie w stanie sprostać przyszłym wyzwaniom. Ustalili, że przez następne dziesięciolecie ich celem będzie rozwijanie trwałego zrównoważonego wzrostu regionu, ochrona środowiska i poprawa opieki społecznej regionu, gdzie wszystkie kraje i społeczeństwa korzystają z bezpieczeństwa i stabilności oraz dzielą wspólne demokratyczne wartości. Zgodnie uznali, że najwyższym celem RPMB jest zabezpieczenie dobrze prosperującego w przyszłości regionu bałtyckiego, dlatego dynamiczność związków między handlem i inwestycjami, wzrostem i dobrobytem, stabilnością i bezpieczeństwem w pełni zostaną wykorzystane w staraniach na rzecz osiągnięcia tego celu.

Podczas spotkania w Svetlogorsku Rada zachęciła do nasilenia współpracy między organizacjami pozarządowymi i innymi cywilnymi strukturami regionu, gdyż – jak stwierdziła – proces tworzenia powiązań pomaga identyfikować priorytetowe zadania, które muszą zostać wykonane wspólnie. Rozpoznała, że rezultaty współpracy w ramach RPMB są korzystne dla wszystkich obszarów w i dookoła regionu Morza Bałtyckiego. Rada zdecydowała, iż będzie kontynuować nasilenie współpracy między municypalnymi i regionalnymi władzami, by zwiększyć rozwój gospodarczy i społeczny. Ponadto zostanie położony nacisk na regionalną współpracę, projekty regionalne i współdziałanie z BSSSC i UBC na rzecz rozwijania handlu, małych i średnich przedsiębiorstw, wymiany kulturalnej i turystyki i nowych połączeń komunikacyjnych. Rada wyraziła swoje poparcie dla regionalnych środków promowania rozwoju obwodu kaliningradzkiego, takich jak projekt EuroFaculty i trójstronne inicjatywy szkoleniowe Litwy, Polski i Rosji oraz przyjęła inicjatywę powołania działającej *ad hoc* Grupy ds. Rozwoju Handlowego w Obwodzie³². Rada podkreśliła, że obwód kaliningradzki powinien stać się przykładem owocnej współpracy między UE i Rosją, w rozwiązywaniu istotnych praktycznych problemów i wykorzystywaniu okazji

³² Ch. Wellmann, *Russia's Kaliningrad Enclave AT the Crossroads: The Interrelation between Economic Development and Security Politics*, „Cooperation and Conflict” 1996, vol. 31, no. 2, s. 161–183.

stwarzanych przez rozszerzenie UE³³. Poza tym zobowiązała się, iż wykorzysta swoją przewagę – obejmie zarówno członków, jak i nieczłonków UE – by zapobiec podziałom i osiągnąć spójność³⁴.

Na zakończenie Ministerialnej Sesji w Svetlogorsku ministrowie spraw zagranicznych podkreślili, że przyszłość regionu Morza Bałtyckiego jest widziana jako ciągły proces wzmacniania konstruktywnej współzależności i spójności z innymi europejskimi strukturami, a RPMB jest zwolennikiem nasilonej koordynacji i współpracy z innymi organami w Europie Północnej m.in. Radą Arktyczną, Nordycką Radą Ministrów i Komisją Helsińską. Zaznaczyli, iż Wymiar Północny jest dynamiczną podstawą dla dialogu i współpracy, która stanowi cenne połączenie między UE i RPMB, dlatego RPMB i inne regionalne organizacje powinny przyczynić się do wprowadzania we wszystkich sektorach Planu Działania Wymiaru Północnego³⁵. Ministrowie potwierdzili mocne potępienie ataków terrorystycznych popełnionych w USA 11 września 2001 r. i stwierdzili, że te, podobnie jak inne akty terroryzmu międzynarodowego, stanowią zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego. Wyrazili swoją chęć, by przyczynić się do walki z międzynarodowym terroryzmem zgodnie z zasadami Karty ONZ, prawem międzynarodowym, innymi międzynarodowymi konwencjami oraz zgodnie z rezolucją 1373 Rady Bezpieczeństwa ONZ. Wskazali, że wiele działań RPMB przyczyniło się już do eliminacji zagrożeń terroryzmem atakującym region bałtycki i będą one kontynuowane na mocy działań podejmowanych przez Oddział Specjalny ds. Zwalczenia Przestępczości Zorganizowanej³⁶.

W 2003 r. ministerialne spotkanie odbyło się na zaproszenie ministra spraw zagranicznych Finlandii, w Pori w dniach 10–11 czerwca i zgromadziło oprócz

³³ P. Joenniemi, A. Sergounin, *Russia and the European Union's Northern Dimension: Encounter or Clash of Civilisations?*, Nizhny Novogorod 2003, s. 86–104.

³⁴ 2002 CBSS 11th Ministerial Session – Svetlogorsk Declaration – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/10russian/dbaFile779.html.

³⁵ Wymiar Północny Unii Europejskiej postrzegano w Rosji jako szansę na większe zaangażowanie środków unijnych w północno-zachodniej części Rosji oraz możliwość osiągnięcia równoprawnego partnerstwa z Unią Europejską. К.В. Воронов, *Северное измерение: затянувшийся дебют*, „Мировая экономика и международные отношения” 2003, № 2, с. 50–76; *Выступление И. С. Иванова на встрече министров иностранных дел северных и балтийских государств по формуле „5+3+1”*, „Дипломатический Вестник” 1999, № 6, с. 21–22.

³⁶ 2002 CBSS 11th Ministerial Session – Svetlogorsk Declaration – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/10russian/dbaFile779.html.

ministrów spraw zagranicznych krajów RPMB także przedstawiciele z Francji, Włoch, Holandii, Słowacji, Ukrainy, Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych, którzy uczestniczyli w nim jako obserwatorzy³⁷. Podczas tej Ministerialnej Sesji Rada przyjęła z zadowoleniem wnioski podjęte podczas IV Szczytu Państw Morza Bałtyckiego, który odbył się w St. Petersburgu w czerwcu 2002 r. i potwierdziła swoją gotowość, by spełniać funkcję koordynatora i punktu centralnego dla międzyrządowej współpracy regionalnej. Rada podkreśliła znaczenie zakończenia negocjacji o przystąpieniu do UE przez Estonię, Łotwę, Litwę i Polskę i rozpoczęcie ich członkostwa w Unii z dniem 1 maja 2004 r. Zaznaczyła, że to rozszerzenie stworzy nowe możliwości i okazje dla rozwijania regionu bałtyckiego jako całość i stąd będzie ważnym czynnikiem realizowania potencjału regionu. Poza tym Rada przyjęła z zadowoleniem rezultaty Szczytu UE–Rosja, który odbył się w St. Petersburgu w maju 2003 r. i wyraziła przekonanie, że stosunki między rozszerzającą się Unią i Rosją będą się rozwijać w sposób konstruktywny i korzystny dla obu stron, gdyż region bałtycki jest obszarem gdzie UE i Rosja spotykają się, co podkreśla znaczenie stosunków UE i Rosji dla RPMB³⁸.

Uczestnicy Ministerialnej Sesji w Pori z uznaniem przyjęli wysiłki, by poprawić koordynację w ramach RPMB i między innymi międzyrządowymi organami regionalnymi w Europie Północnej: Radą Arktyki, Radą Barents Euro-Arctic i Nordycką Radą Ministrów. Zaakceptowali szczegółowe opracowanie nowego Planu Działania Wymiaru Północnego na lata 2004–2006 i potwierdzili, że Rada Europejska byłaby aktywnym partnerem w ułatwianiu i monitorowaniu wprowadzenia nowego Planu Działania Wymiaru Północnego (ND AP), zwłaszcza w tych obszarach, gdzie RPMB może dostarczyć ekspertów i przez to wymiernych korzyści. Ministrowie wskazali, że w minionym roku RPMB poprawiła pełnienie funkcji punktu centralnego przez koordynowanie wkładów różnych bałtyckich podmiotów lokalnych na rzecz ND AP. Zaznaczyli, że Finlandia, podczas swojego przewodnictwa w RPMB była gospodarzem wielu forów (na wysokim szczeblu) Wymiaru Północnego poświęconych m.in. ochronie społecznej i zdrowiu (w Joensuu), technologiom informacyjnym i komunikacyjnym (w Pori) oraz rynkowi pracy (w Helsinkach). Ministrowie wyrazili oczekiwanie

³⁷ 2003 CBSS 12th Ministerial Session – Pori Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/11finnish/dbaFile1844.html.

³⁸ Ibidem.

na wyniki tych dyskusji odzwierciedlone w nowym Planie Działania Wymiaru Północnego oraz w programie roboczym RPMB. Przyjęli inicjatywę autorstwa Norwegii, by została ona gospodarzem kongresu (Oslo, październik 2003 r.) rozpoczynającego realizację Partnerstwa na rzecz Zdrowia Publicznego i Dobra Społecznego Wymiaru Północnego.

Rada podkreśliła konieczność zapobiegania nowym podziałom i promowania spójności w regionie Morza Bałtyckiego przez nasiloną regionalną i graniczną współpracę. Zachęciła municypalne i regionalne władze w krajach po obu stronach UE/EEA zewnętrznych granic od Morza Barentsa do południowego wschodu regionu Morza Bałtyckiego, by nasiliły owocną współpracę na rzecz wzajemnego rozwoju. Nakłoniła rządy, agencje darczyńców i UE, by udostępniły odpowiednie fundusze na ten cel. W tym kontekście Rada uznała wysiłki dokonane przez UE, by ustanowić programy TACIS, PHARE i INTERREG i wezwała do dalszych kroków takich jak uproszczenie procedur dla wnioskodawców.

Ponadto Rada przyjęła sprawozdanie roczne z działalności Komisarza RPMB ds. Rozwoju Demokratycznego i wyraziła zgodę na sfinalizowanie jego mandatu do końca 2003 r. Rada wezwała CSO, by we współpracy z Komisarzem i Grupą Roboczą ds. Instytucji Demokratycznych (WGDI) przeanalizował plan działalności WGDI, mając na uwadze określenie, w jaki sposób pewne funkcje i programy, które dotychczas były w zakresie odpowiedzialności biura Komisarza, mogą w przyszłości być objęte przez WGDI³⁹.

W czasie spotkania w Pori, ministrowie Rady zaakceptowali utworzenie Grupy Roboczej ds. Młodzieży i podkreślili znaczenie promowania aktywnego udziału młodzieży w społeczeństwie obywatelskim i procesach demokratycznych. Wezwali CSO, by kontynuował swoje konsultacje ze społecznymi partnerami o rozwijaniu odpowiednich narzędzi potrzebnych w rozmowach o kwestiach związanych z rynkiem pracy w RPMB. Poza tym ministrowie uznali wkład EuroFaculty w minionym dziesięcioleciu w reformę szkolnictwa wyższego w Estonii, na Łotwie i Litwie oraz odnotowali toczące się dyskusje o transformacji EuroFaculty na badania doktoranckie i programy szkoleniowe. Zaznaczyli również postępy projektu EuroFaculty-Kaliningrad podczas jego pierwszych trzech lat funkcjonowania i poparli przedłużenie projektu na okres kolejnych trzech lat.

³⁹ Ibidem.

CSO został poproszony o podjęcie wiążących decyzji w sprawie tego przedłużenia, jak tylko pozostałe kwestie zostaną pomyślnie ustalone⁴⁰.

W dziedzinie gospodarki i handlu stwierdzono, że współpraca gospodarcza jest siłą napędową integracji i wzrostu gospodarczego regionu. Rozpoznano, iż istnieje potencjał do dalszego postępu przez poprawę warunków struktury dla handlu prywatnego, jednakże dodatkowe wysiłki mające na celu usuwanie barier dla handlu i inwestycji muszą zostać podjęte, by zapewnić pełne wprowadzenie Planów Działania z Bergen i Moskwy⁴¹.

Podczas XII Ministerialnej Sesji Rada odnotowała również działania podejmowane przez Współpracę Służb Celnych Morza Bałtyckiego i przez rządy w celu monitorowania i zredukowania maksymalnie do dwóch godzin czasu potrzebnego przy przewozie towarów przez granice.

W dziedzinie zwalczania przestępczości zaznaczyła współpracę między RPMB i OECD w formie seminariów na rzecz walki z korupcją w regionie. Poza tym Rada zauważyła z satysfakcją, że współpraca w dziedzinie technologii informacyjnych i komunikacyjnych jest w toku w ramach Planu Działania Północnego e-Wymiaru (NeDAP). Przyjęła z zadowoleniem fakt, że TACIS i INTERREG przeznaczyły fundusze w wysokości 14 mln EURO oraz zauważyła, że Nordycka Rada Ministrów i indywidualne państwa członkowskie również przyczyniły się przez finansowanie odpowiednich badań i warsztatów. Uczestnicy Sesji wyrazili również swoje poparcie dla kontynuowania współpracy między UE i Rosją, biorąc pod uwagę społeczno-ekonomiczny rozwój obwodu kaliningradzkiego i wykorzystanie okazji stwarzanych przez rozszerzenie UE⁴². Położyli także nacisk na potrzebę zwiększenia współpracy na rzecz bezpieczeństwa morskiego i zachęcili współdziałające ze sobą strony HELCOM, by kontynuowały swoje działania.

⁴⁰ Zob. XII Министерская сессия Совета государств Балтийского моря: выступление И.С. Иванова (11 июня), „Дипломатический Вестник” 2003, № 7 (źródło: www.mid.ru/dip_vest.nsf, maj 2010); Стенограмма выступления министра иностранных дел России С.В. Лаврова на заседании сессии Совета государств Балтийского моря (Шчетин, Польша, 10 июня 2005 г.) (źródło: www.mid.ru/dip_vest.nsf, maj 2010).

⁴¹ 2003 CBSS 12th Ministerial Session – Pori Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/11finnish/dbaFile1844.html.

⁴² W. Nowiak, *Północny Wymiar Współpracy Europejskiej – Rada Państwa Morza Bałtyckiego*, „Przegląd Zachodni” 2000, nr 4, s. 95–112; M. Jaworski, *Międzynarodowe uwarunkowania regionalizmu bałtyckiego*, „Sprawy Międzynarodowe” 1991, nr 6, s. 79–92.

Rada nakłoniła wszystkie państwa członkowskie, by spełniały swoje prawne obowiązki i zapewniały bezpieczny i pewny transport energii, zwłaszcza transport ciężkich olejów na Morzu Bałtyckim. Wyraziła poparcie dla dalszego działania w tym zakresie, zwłaszcza odnośnie wykorzystania jednokadłubowych tankowców zgodnie z zasadami IMO oraz przyjęła inicjatywy Unii Europejskiej co do bezpieczeństwa morskiego. W dziedzinie bezpieczeństwa nuklearnego ministrowie Rady zaakceptowali z zadowoleniem podpisanie Wielostronnego Nuklearnego Programu Środowiskowego w Rosji i wyrazili oczekiwania na wynikające z tego otwarcie Nuklearnego Okna Partnerstwa Środowiskowego Wymiaru Północnego. Odnotowali, że Umowa o Wymianie Kontrolnych Danych Radiacyjnych została podpisana przez wszystkie państwa członkowskie RPMB i przyjęli fakt, że Grupa Robocza ds. Bezpieczeństwa Nuklearnego i Radiacyjnego szczególnie mocno zaakcentowała w minionym roku przystąpienie do i realizację tej Umowy⁴³. Jako kwestię dużego znaczenia uznali poprawę bezpieczeństwa cywilnego w regionie i poparli wzmocnienie trwającej współpracy w celu zwalczania nowych zagrożeń dla współczesnych cywilizowanych społeczeństw i demokracji, takich jak międzynarodowy terroryzm, zorganizowana przestępczość, narkotyki i handel ludźmi⁴⁴.

Kończąc dyskusje w ramach XII Ministerialnej Sesji Rada odnotowała postępy we wprowadzeniu Programu Działania Rozwoju Przestrzennego VASAB 2010 Plus. W szczególności została naświetlona usprawniona współpraca między VASAB, HELCOM i programem Bałtyk 21 we wdrażaniu istotnych zaleceń UE co do zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną w regionie bałtyckim. Polecono również wzmocnienie praktycznej współpracy na rzecz planowania przestrzennego w strukturze VASAB między Rosją, Białorusią i innymi krajami

⁴³ 2003 CBSS 12th Ministerial Session – Pori Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/11finnish/dbaFile1844.html.

⁴⁴ Ponadto ministrowie z niepokojem wskazali, że handel ludźmi jest poważnym i rosnącym problemem w regionie Morza Bałtyckiego. W tym zakresie mocno podkreślili, że zwalczanie handlu ludźmi, zwłaszcza kobietami i dziećmi, jest politycznym priorytetem wszystkich państw, a ich działania powinny obejmować środki zapobiegawcze, redukcję żądań, ochronę ofiar, wspieranie, ustawodawstwo, oskarżenie i egzekwowanie prawa. Zgodnie poinformowali, że specyficzne potrzeby dzieci będących ofiarami handlu powinny być rozpoznane, a prace Grupy Ekspertów ds. Handlu Kobietami – funkcjonującej w ramach Oddziału Specjalnego ds. Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz Grupy Roboczej ds. Współpracy na rzecz Ochrony Dzieci, które zajmują się zjawiskiem handlu dziećmi i kobietami powinny być kontynuowane.

w regionie. Rada przedstawiła też wysiłki podejmowane przez VASAB, by uwzględnić aspekty terytorialnej spójności⁴⁵.

Ostatnia z dotychczasowych Sesji Ministerialnych miała miejsce podczas drugiego okresu polskiego przewodnictwa w RPMB, w Szczecinie w dniach 9–10 czerwca 2005 r. Podczas tego spotkania ministrowie spraw zagranicznych poinformowali, że V Szczyt Państw Morza Bałtyckiego, który odbył się w czerwcu 2004 r. w Laulasmaa, wskazał główne zadania dla RPMB i innych struktur funkcjonujących w regionie⁴⁶. Spełnianie tych zadań wzmacnia region Morza Bałtyckiego jako obszar wzrostu gospodarczego i model zrównoważonego społeczno-ekonomicznego rozwoju, dlatego RPMB dąży do pełnej realizacji tych wskazówek i będzie kontynuować swoje dążenia. Ministrowie zgodnie uznali, iż przystąpienie Estonii, Łotwy, Litwy i Polski do Unii Europejskiej przyniosło nowe okazje i wyzwania dla regionalnej współpracy w wielu dziedzinach, region jako całość skorzystał z europejskiego procesu integracji.

Podczas Ministerialnej Sesji Rada podkreśliła, że RPMB ma za zadanie przyczynić się do dalszego wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego i do poprawy wzajemnej wiedzy i stosunków między obywatelami w obszarze RPMB. Wskazała, że taka współpraca przyczyni się do wzmocnienia regionalnej tożsamości i solidarności jako część europejskiego procesu integracji oraz do zabezpieczenia kulturowej różnorodności. Rada poprosiła, by wszystkie istotne struktury i organizacje nasiliły swoje wysiłki mające na celu rozwój edukacji, nauki, kontaktów kulturowych oraz turystyki⁴⁷. Stwierdziła, że RPMB ma przyczynić się do dialogu między UE i Rosją, zwłaszcza przez wzbogacanie go za pomocą regionalnych i lokalnych elementów współpracy oraz kłaść nacisk na znoszenie pozostających barier dla współpracy i propagowania rządów prawa, jasności i poszanowania praw człowieka. Ponadto ustaliła, że obowiązkiem RPMB jest uzgadniać takie priorytety dla regionalnej współpracy, by mogły być one wykorzystane również wewnątrz UE lub przez inne europejskie i międzynarodowe struktury. RPMB ma również służyć jako punkt centralny dla regionalnej współpracy i rozwijać koordynację z innymi

⁴⁵ 2003 CBSS 12th Ministerial Session – Pori Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/11finnish/dbaFile1844.html.

⁴⁶ 2005 CBSS 13th Ministerial Session – Szczecin Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/13polish/szczecin/communique/.

⁴⁷ Ibidem.

międzyrządowymi organami regionalnymi oraz między międzyrządowymi strukturami funkcjonującymi pod egidą RPMB.

Rada odnotowała z zadowoleniem rozwój wymiany informacji w ramach RPMB i międzyrządowych organów regionalnych w Centralnej i Południowo-Wschodniej Europie. Poinstruowała też CSO, by kontynuował promowanie pozytywnych doświadczeń współpracy w ramach RPMB i monitorował metody i działalność struktur współpracy w regionie bałtyckim w celu optymalizowania ich wydajności. Rada uzgodniła, że działania międzygraniczne, międzynarodowe i międzyregionalne są ważnymi składnikami europejskiego procesu integracji, zwłaszcza, by zapobiegać tworzeniu nowych linii podziału w regionie, dlatego taki typ współpracy pozostaje priorytetem dla RPMB. Wyraziła pozytywne oczekiwania w związku z bałtycką Euroregionalną Siecią i projektem INTERREG III B, w których RPMB i Nordycka Rada Ministrów biorą udział wspólnie z innymi partnerami. Poparła istniejące programy i wysiłki, by powołać nowe unijne i inne finansowe instrumenty, które dalej rozwiną i wzmocnią działania w regionie. Wyraziła także swoje poparcie dla stworzenia luźnej działającej *ad hoc* grupy roboczej ds. służb celnych i kwestii związanych z przekraczaniem granic w regionie Morza Bałtyckiego, która skoncentruje się na lokalnych kwestiach o znaczeniu regionalnym. Rada zaprosiła członków Bałtyckiego Forum NGO do promowania kontaktów *people-to-people* i budowania sieci porozumienia między społeczeństwami ponad granicami.

Ministrowie Rady odnotowali znaczący postęp w dziedzinie ochrony środowiska i poparli Partnerstwo na rzecz Środowiska Wymiaru Północnego. Podkreślili znaczenie działania Bałtyckiej Komisji Ochrony Środowiska Morskiego i wagę uzgodnionego, właściwego poziomu bezpieczeństwa w obszarze Morza Bałtyckiego zgodnie z odpowiednimi konwencjami IMO. Wezwali również do wzmocnienia współpracy między państwami Morza Bałtyckiego, by zapobiec zagrożeniom spowodowanym przez zwiększony transport naftowy w regionie. Zaznaczyli konieczność bliskiej współpracy na rzecz ochrony odpowiednich działań transgranicznych, m.in. w strukturze HELCOM RESPONSE. Ponadto położyli nacisk na znaczenie systemu kontroli statków handlowych HELCOM, którego otwarcie nastąpi z dniem 1 lipca 2005 r. i pomoże stworzyć bazującą na zagrożeniach ocenę potrzebnych środków zapobiegawczych⁴⁸.

⁴⁸ Rada przyjęła z zadowoleniem postępy we wdrażaniu nowej strategii wskazówek

Podczas ministerialnego spotkania w 2005 r. ministrowie Rady podkreśliли znaczenie poprawy i propagowania postrzegania regionu Morza Bałtyckiego jako obszaru atrakcyjnego dla inwestycji. Wyrazili przekonanie, że to mogłoby przyczynić się do budowania napędzanej wiedzą gospodarki i uczyniło region bałtycki jednym z najbardziej konkurencyjnych obszarów w Europie. Poparli rozwój programu Inicjatywa 2010 Morza Bałtyckiego, promowanego przez Bałtyckie Forum Rozwoju, jako ważnej regionalnej inicjatywy dla konkurencyjności i innowacji. Poza tym Rada zauważyła z zadowoleniem wyniki prac w ramach BASREC, która dowiodła, że jest przydatną podstawą dla kontroli i rozwoju polityki energetycznej w okresie szybkich zmian na rynkach energetycznych i tworzy imponującą sieć kontaktów między rządami, partnerami handlowymi i Komisją Europejską⁴⁹. Rada odnotowała także z zadowoleniem współpracę w dziedzinie technologii informacyjnych i komunikacyjnych w ramach Planu Działania Północnego e-Wymiaru i rozpoznała tę inicjatywę jako ważny instrument wzmacniania wiodącej pozycji regionu bałtyckiego w społeczeństwie informacyjnym oraz podnoszenia współpracy między członkami RPMB⁵⁰.

W czasie ministerialnego spotkania w Szczecinie przedstawiciele Rady wezwali do zintensyfikowania poprawy regionalnych i krajowych wysiłków oraz granicznej współpracy na rzecz zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi, zwłaszcza kobietami i dziećmi, oraz poprawy sytuacji dzieci przebywających w ośrodkach pomocy. W przeddzień zamknięcia EuroFaculty na uniwersytetach w Rydze, Tartu i Wilnie, latem 2005 r., po jedenastu latach działalności tego programu

w programie Bałtyk 21 i wyraziła poparcie dla kontynuowania działań tego programu, by rozwijać projekty (Projekty Latarni Morskiej) i integrować zasady zrównoważonego rozwoju z procesem podejmowania decyzji politycznych przez wszystkich partnerów. Uczestnicy Sesji w Szczecinie zaakcentowali znaczenie gospodarczej współpracy, by podnieść dobrobyt i umacniać spójność społeczeństw. Zważywszy na zwiększoną rolę nauki, badań i edukacji we współczesnych społeczeństwach, zaapelowali, by wszystkie istotne instytucje nasiliły działania zmierzające do pogłębienia współpracy w tych dziedzinach.

⁴⁹ 2005 CBSS 13th Ministerial Session – Szczecin Communiqué – www.cbss.st/documents/cbsspresidencies/13polish/szczecin/communiqué/

⁵⁰ Rada oceniła wysoko działania Oddziału Specjalnego ds. Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz podkreśliła znaczenie działalności Grupy Roboczej ds. Bezpieczeństwa Nuklearnego i Radiacyjnego. Położyła nacisk na aktywny udział w Grupie wszystkich członków i podkreśliła konieczność poprawy i zharmonizowania współpracy, zwłaszcza w dziedzinie wzajemnej pomocy i przygotowań na wypadek nagłych sytuacji zagrożenia. Rada odnotowała również działalność programu EUROBALTIC w dziedzinie ochrony cywilnej.

Rada wyraziła głębokie uznanie z powodu osiągniętych przez niego rezultatów. Podziękowała kierownikom i personelowi EuroFaculty oraz wszystkim innym osobom zaangażowanym w jego działalność za ich wysiłki przyczyniające się do sukcesu tego projektu. Rada wyraziła również swoje zadowolenie z istniejącego projektu EuroFaculty w Kaliningradzie i doceniła działania, by rozpocząć realizację podobnego projektu w Pskov.

Na zakończenie ministrowie spraw zagranicznych zdecydowali, że XIV Ministerialna Sesja RPMB odbędzie się w Malmö w czerwcu 2007 r.

Ministerialne Sesje Rady Państw Morza Bałtyckiego stały się niewątpliwie ważną formą wymiany poglądów, pokazując kierunki rozwoju nie tylko gospodarczego, ale i społecznego, kulturalnego, a nawet naukowego. Próby zdominowania prac Rady Państw Morza Bałtyckiego przez koncepcje rosyjskie nie powiodły się, jednak nie tyle chyba z powodu członków Rady, ile z braku konsekwencji działań po stronie Federacji Rosyjskiej. Oczywiście Sesje Ministerialne odbywały się także po 2007 r., a ich przebieg przedstawiony zostanie w kolejnej części rozważań poświęconych tej problematyce.

Summary

The second part of the discussions concerning the Ministerial Sessions of the Baltic Sea States deals with the meetings of ministers which were held between 1999 and 2005. The course of the sessions and the decisions made in Palanga (1999), Bergen (2000), Hamburg (2001), Svetlogorsk (2002), Pori (2003), and Szczecin (2005) were discussed. Attention was paid to political, economic, and cultural issues, as well as to the subject of safety brought up during the debate. The role that the Russian Federation tried to play during these sessions was stressed. The Russian side made attempts to exploit the sessions for the protection of the rights of Russian-speaking population in Lithuania, Latvia and Estonia, and to use the sessions as the convenient international stage for accusing those states of violating human rights. The measures taken by Russia were not successful. As it seems, that failure was mainly caused by the fact that the Russians themselves ran short of determination in their attempts at reaching the aforementioned goals.

Абстракт

Вторая часть рассуждений касающихся министерских сессий государств Балтийского моря, исследует встречи министров, которые имели место с 1999 по 2005 г. Проанализированы были ход сессий и решения принятые в Паланге (1999 г.), Бергене (2000 г.), Гамбурге (2001 г.), Светлогорске (2001 г.), Пори (2003 г.), Штетине (2005 г.). Акцентированы были вопросы политические, экономические и культурные, а также аспекты безопасности обсуждаемые во время совещаний. Подчеркнута была роль, которую пыталась играть во время сессий Российская Федерация, предпринимающая попытки использовать их для защиты прав русскоязычных жителей Литвы, Латвии и Эстонии, а также как благоприятное форум для обвинения упомянутых государств в нарушении прав человека. Действия России не были увенчаны успехом. Можно утверждать, что самим россиянам не хватило стремления в реализации принятых целей.